

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. spalio 8 d.*

Byloje T-68/04

SGL Carbon AG, įsteigta Vysbadene (Vokietija), atstovaujama advokatų M. Klusmann ir A. von Bonin,

ieškovė,

prieš

Europos Bendrijų Komisiją, atstovaujamą F. Castillo de la Torre ir W. Mölls, padedamų advokato H.-J. Freund,

atsakovė,

dėl prašymo panaikinti 2003 m. gruodžio 3 d. Komisijos sprendimą 2004/420/EB, susijusį su (EB) 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra (byla

* Proceso kalba: vokiečių.

C.38.359 – Anglies ir grafito produktai, skirti naudoti elektriniuose ir mechaniniuose prietaisuose), arba dėl prašymo sumažinti šiuo sprendimu ieškovei skirtą baudą,

EUROPOS BENDRIJŲ
PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas M. Vilaras (pranešėjas), teisėjai M. Prek ir V. Ciucă,
posėdžio sekretorė K. Andová, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. vasario 27 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Faktinės ginčo aplinkybės

- ¹ *SGL Carbon AG* (toliau – SGL arba ieškovė) yra Vokietijos įmonė, gaminanti, be kita ko, anglies bei grafito produktus, skirtus naudoti elektriniuose bei mechaniniuose prietaisuose.

- 2 2001 m. rugsėjo 18 d. *Morgan Crucible Company plc* (toliau – *Morgan*) atstovai susitiko su Komisijos atstovais ir pasisiūlė bendradarbiauti atskleidžiant kartelį Europos anglies ir grafito produktų, skirtų naudoti elektriniuose ir mechaniniuose prietaisuose, rinkoje bei paprašė, kad įmonei būtų taikomos Komisijos pranešime dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais 96/C 207/04 (OL C 207, 1996, p. 4, toliau – pranešimas dėl bendradarbiavimo) numatytos bausmę švelninančios priemonės.
- 3 Komisija, remdamasi 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio Sutarties (81) ir (82) straipsnius (OL 13, 1962, p. 204), 11 straipsniu 2002 m. rugpjūčio 2 d. pateikė *C. Conradty Nürnberg GmbH* (toliau – *Conradty*), *Le Carbone-Lorraine* (toliau – LCL), *Schunk GmbH* ir jos dukterinei bendrovei *Schunk Kohlenstoff-Technik GmbH* (toliau, kartu – *Schunk*), *Eurocarbo SpA*, *Luckerath BV*, *Gerken Europe SA* ir ieškovei prašymus pateikti informacijos apie jų elgesį nagrinėjamoje rinkoje. *Schunk* adresuotas laiškas buvo skirtas ir *Hoffmann & Co. Elektrokohle AG* (toliau – *Hoffmann*), kurią *Schunk* įsigijo 1999 m. spalio 28 dieną.
- 4 2002 m. rugsėjo 30 d. laišku ieškovė atsakė į prašymą pateikti informacijos.
- 5 2003 m. kovo 17 d. laišku ji paprašė, kad jai būtų taikomas pranešimas dėl bendradarbiavimo, ir pateikė Komisijai įrodymų, susijusių su nagrinėjamu karteliu.
- 6 Remdamasi jai pateikta informacija, 2003 m. gegužės 23 d. Komisija ieškovei ir kitoms atitinkamoms įmonėms, t. y. *Morgan*, *Conradty*, LCL, *Schunk* ir *Hoffmann*, išsiuntė pranešimus apie kaltinimus. Atsakydama ieškovė nurodė, kad ji iš esmės neiginėja pranešime apie kaltinimus išdėstytų faktinių aplinkybių.

- 7 Išklausiusi atitinkamų įmonių, išskyrus *Morgan* ir *Conradty*, pareiškimus Komisija 2003 m. gruodžio 3 d. priėmė Sprendimą 2004/420/EB, susijusį su (EB) 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra (byla C.38.359 – Anglies ir grafito produktai, skirti naudoti elektriniuose ir mechaniniuose prietaisuose) (toliau – sprendimas), apie kurį ieškovei buvo pranešta 2003 m. gruodžio 11 d. laišku. Sprendimo santrauka paskelbta 2004 m. balandžio 28 d. *Oficialiajame leidinyje* (OL L 125, p. 45).
- 8 Komisija sprendime nurodė, kad įmonės, kurioms jis skirtas, dalyvavo viename tęstiniame EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidime, o nuo 1994 m. sausio 1 d. Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo 53 straipsnio 1 dalies pažeidime, t. y. tiesiogiai ar netiesiogiai nustatydamos pardavimo kainas ir kitas su klientais sudaromų sandorių sąlygas, dalydamosi rinkomis, būtent – klientais ir koordinuodamos veiksmus (kiekybiniai apribojimai, kainų didinimas ir boikotai) prieš karteliui nepriklausančius konkurentus (sprendimo 2 konstatuojamoji dalis).
- 9 Sprendimo rezoliucinėje dalyje nustatyta:

„1 straipsnis

Šios įmonės, nurodytu laikotarpiu dalyvaudamos keliuose susitarimuose ir suderintuosiuose veiksmuose anglies ir grafito produktų, skirtų naudoti elektriniuose ir mechaniniuose prietaisuose, sektoriuje, pažeidė (EB) 81 straipsnio 1 dalies, o nuo 1994 m. sausio 1 d. ir EEE susitarimo 53 straipsnio 1 dalies nuostatas:

— (*Conradty*) nuo 1988 m. spalio iki 1999 m. gruodžio,

— (*Hoffmann*) nuo 1994 m. rugsėjo iki 1999 m. spalio,

- (LCL) nuo 1988 m. spalio iki 1999 m. birželio,
- (*Morgan*) nuo 1988 m. spalio iki 1999 m. gruodžio,
- (*Schunk*) nuo 1988 m. spalio iki 1999 m. gruodžio,
- (SGL) nuo 1988 m. spalio iki 1999 m. gruodžio.

2 straipsnis

Už 1 straipsnyje nurodytus pažeidimus skiriamos tokios baudos:

- (*Conradty*) – 1 060 000 EUR,
- (*Hoffmann*) – 2 820 000 EUR,
- (LCL) – 43 050 000 EUR,
- (*Morgan*) – 0 EUR,
- (*Schunk*) – 30 870 000 EUR,
- (SGL) – 23 640 000 EUR.

Baudos turi būti sumokėtos per tris mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą <...>

Po šio termino nuo pirmos mėnesio, kurį buvo priimtas šis sprendimas, dienos automatiškai yra skaičiuojamos palūkanos pagal Europos centrinio banko jo pagrindinėms refinansavimo operacijoms taikomą normą, padidintos 3,5 procentinio punkto.“

- 10 Apskaičiuodama baudų dydžius Komisija pažeidimą pripažino labai sunkiu dėl jo pobūdžio ir poveikioEEE atitinkamų produktų rinkai, net jeigu jo nebuvo galima išmatuoti tiksliai, bei atitinkamos geografinės rinkos dydžio (sprendimo 288 konstatuojamoji dalis).
- 11 Norėdama įvertinti kiekvienos kartelyje dalyvavusios įmonės neteisėtų veiksmų svarbą ir jų realų poveikį konkurencijai, Komisija išskirstė atitinkamas įmones į tris kategorijas pagal jų svarbą atitinkamoje rinkoje, nustatytą remiantis šių įmonių turimomis rinkos dalimis (sprendimo 289–297 konstatuojamosios dalys).
- 12 Todėl LCL ir *Morgan*, pripažintos didžiausiais ūkio subjektais, turinčiais didesnes nei 20 % rinkos dalis, buvo priskirtos pirmai kategorijai. Vidutiniai ūkio subjektai *Schunk* ir ieškovė, kurių turimos rinkos dalys nuo 10 % iki 20 %, priskirti antrai kategorijai. *Hoffmann* ir *Conradty*, pripažintos mažais ūkio subjektais, turinčiais iki 10 % rinkos, buvo priskirtos trečiai kategorijai (sprendimo 37 ir 297 konstatuojamosios dalys).
- 13 Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir atsižvelgdama į pažeidimo sunkumą, Komisija nustatė tokias pradines baudas: 35 mln. EUR LCL ir *Morgan*, 21 mln. EUR *Schunk* ir ieškovei ir 6 mln. EUR *Hoffmann* ir *Conradty* (sprendimo 298 konstatuojamoji dalis).

- 14 Dėl pažeidimo trukmės Komisija nusprendė, kad visos atitinkamos įmonės padarė ilgalaikį pažeidimą. Dėl pažeidimo trukmės (11 metų ir 2 mėnesiai) Komisija ieškovės, *Morgan*, *Schunk* ir *Conradty* atžvilgiu pradinę baudą padidino 110 %. LCL atveju Komisija nustatė, kad pažeidimas truko 10 metų ir 8 mėnesius, todėl pradinę baudą padidino 105 %. *Hoffmann* atveju pradinė bauda buvo padidinta 50 % dėl 5 metus ir 1 mėnesį trukusio pažeidimo (sprendimo 299 ir 300 konstatuojamoji dalis).
- 15 Atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą ir trukmę buvo nustatyta 73,5 mln. EUR pagrindinė bauda *Morgan* atveju, 71,75 mln. EUR LCL atveju, 44,1 mln. EUR ieškovės ir *Schunk* atveju, 12,6 mln. EUR *Conradty* atveju ir 9 mln. EUR *Hoffmann* atveju (sprendimo 301 konstatuojamoji dalis)
- 16 Komisija atitinkamų įmonių atžvilgiu nenustatė nei sunkinančių, nei lengvinančių aplinkybių (sprendimo 316 konstatuojamoji dalis).
- 17 Dėl pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymo reikia pažymėti, kad *Morgan* atleista nuo baudos, nes buvo pirmoji, pranešusi Komisijai apie kartelio egzistavimą (sprendimo 319–321 konstatuojamosios dalys).
- 18 Remdamasi minėto pranešimo D skyriumi, Komisija nusprendė LCL baudą, kuri šiai įmonei būtų skirta, jei nebūtų bendradarbiavusi, sumažinti 40 %, *Schunk* ir *Hoffmann* – 30 %, o ieškovei, kuri paskutinė sutiko bendradarbiauti, – 20 % (sprendimo 322–338 konstatuojamosios dalys).

- 19 Sprendime „Mokėjimo galimybės ir kiti faktoriai“ Komisija, atmetusi ieškovės argumentus, kuriais buvo siekiama įrodyti neturėjimą galimybių sumokėti baudos, priminė, kad ji neseniai yra skyrusi ieškovei dvi dideles baudas už šios dalyvavimą kitoje slaptoje veikloje.
- 20 Komisija pažymėjo, kad ieškovei 2001 m. liepos 18 d. Sprendimu 2002/271/EB, susijusiu su (EB) 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra (Byla COMP/E/-1/36.490 – Grafito elektrodai) (OL L 100, 2002, p. 1), byloje „grafito elektrodai“ ir 2002 m. gruodžio 17 d. sprendimu 2006/460/EB, susijusiu su (EB) 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra (Byla C.37/667 – Specialūs grafitai) (OL L 180, 2002, p. 20), byloje „specialūs grafitai“ buvo skirta 80,2 mln. EUR bauda už jos dalyvavimą grafito elektrodų kartelyje ir 18,94 mln. EUR ir 8,81 mln. EUR baudos, kurių bendra suma 18,94 mln. EUR, už dalyvavimą izostatinio grafito ir ekstruzinio grafito karteliuose (sprendimo 358 konstatuojamoji dalis).
- 21 Atsižvelgusi į ieškovės rimtus finansinius sunkumus ir į tai, kad jos slaptos veiklos tyrimai vyko vienu metu, Komisija nusprendė, kad dėl šių ypatingų sąlygų, norint užtikrinti realų atgrasymą, nėra būtina ieškovei skirti visą baudą, todėl ją sumažino 33 % iki 23,64 mln. EUR (sprendimo 360 konstatuojamoji dalis).

Procesas ir šalių reikalavimai

- 22 2004 m. vasario 20 d. ieškovė Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateikė šį ieškinį.

23 Pakeitus Pirmosios instancijos kolegijų sudėtį, teisėjas pranešėjas paskirtas penktosios kolegijos pirmininku, todėl ši byla buvo paskirta šiai kolegijai.

24 Susipažinęs su teisėjo pranešėjo pranešimu, Pirmosios instancijos teismas (penktoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį. 2008 m. vasario 27 d. viešame posėdyje išklausti šalių žodiniai paaiškinimai ir atsakymai į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus.

25 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo:

- panaikinti sprendimą tiek, kiek jis su ja susijęs,
- nepatenkinus pirmojo reikalavimo, tinkamai sumažinti paskirtą baudą,
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

26 Komisija Pirmosios instancijos teismo prašo:

- atmesti ieškinį,
- priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

- 27 Laišku, kurį Pirmosios instancijos kanceliarija gavo 2008 m. vasario 22 d., ieškovė pažymėjo atsisakanti ieškinyje nurodytų ketvirtojo, penktojo ir šeštojo pagrindų, pagrįstų atitinkamai klaidingu Komisijos ieškovės bendradarbiavimo per administracinę procedūrą įvertinimu, Komisijos neatsižvelgimu į ieškovės išteklių sumokėti baudas trūkumą ir tariamu paskirtos baudos neproporcingumu, atsižvelgiant į realaus atgrasymo tikslą.
- 28 Per posėdį ieškovė patvirtino atsisakanti minėtų ieškinio pagrindų ir pažymėjo, kad ieškinyje išdėstytas reikalavimas panaikinti sprendimą turi būti suprantamas kaip susijęs tik su sprendimo 2 straipsniu, kuriuo Komisija skiria baudas atitinkamoms įmonėms. Šie ieškovės pareiškimai buvo įrašyti į posėdžio protokolą.

Dėl pagrindinės baudos dydžio nustatymo

- 29 Ieškovė tvirtina, kad nustatydamą pagrindinės baudos dydį Komisija pažeidė proporcingumo ir vienodo požiūrio principus bei nesilaikė pareigos motyvuoti.

Dėl pažeidimo sunkumo

— Dėl pareigos motyvuoti nesilaikymo

- 30 Remiantis nusistovėjusia Bendrijos teismų praktika, individualaus sprendimo motyvavimas turi taip aiškiai ir vienareikšmiai išreikšti teisės aktą priėmusios Bendrijos institucijos ketinimus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų suvokti priežastis, dėl kurių

priemonė priimta, o kompetentingas teismas – atlikti kontrolės funkciją. Būtinybė motyvuoti vertinama atsižvelgiant į atskiro atvejo aplinkybes. Konstatuojamojoje dalyje nebūtina nurodyti visų faktinių ir teisės požiūriu svarbių aspektų, nes klausimas, ar jie atitinka EB 253 straipsnio reikalavimus, vertinamas atsižvelgiant ne tik į nagrinėjamo teisės akto tekstą, bet ir į kontekstą, kuriam esant jis buvo priimtas (žr. 1998 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, Rink. p. I-1719, 63 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 31 Kalbant apie baudų nustatymą už konkurencijos teisės pažeidimus, pažymėtina, kad Komisija įvykdo pareigą motyvuoti, jei savo sprendime nurodo vertinimo kriterijus, kurie leido nustatyti padaryto pažeidimo sunkumą ir trukmę, ir ji neprivalo pateikti jame detalių paaiškinimų arba skaičių, susijusių su baudos apskaičiavimo metodu (šiuo klausimu žr. 2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Cascades prieš Komisiją*, C-279/98 P, Rink. p. I-9693, 38–47 punktus; 2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją*, T-191/98, nuo T-212/98 iki T-214/98, Rink. p. II-3275, 1532 punktą). Skaičiais išreikštų duomenų, susijusių su baudos apskaičiavimo metodu, pateikimas, kad ir kokie reikšmingi šie duomenys būtų, pareigos motyvuoti paisymui nėra būtinas (2003 m. spalio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Salzgitter prieš Komisiją*, C-182/99 P, Rink. p. I-10761, 75 punktas).

- 32 Dėl pradinių baudų dydžių absoliučiais skaičiais pagrindimo primintina, kad baudos yra Komisijos konkurencijos politikos instrumentas, ir ji, nustatydamą jų dydžius, turi naudotis tam tikra diskrecija, siekdama nukreipti įmonių elgesį konkurencijos normų paisymo linkme (1995 m. balandžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Martinelli prieš Komisiją*, T-150/89, Rink. p. II-1165, 59 punktas). Be to, svarbu išvengti, kad ūkio subjektai galėtų lengvai numatyti baudas. Todėl negalima reikalauti, kad šiuo atžvilgiu Komisija pateiktų kitus motyvus, išskyrus susijusius su pažeidimo sunkumu.

33 Šioje byloje iš sprendimo matyti, kad baudos paskirtos pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir kad Komisija, nors sprendime nedaroma aiški nuoroda į Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gaires (OL C 9, 1998, p. 3, toliau – gairės), baudų dydžius nustatė taikydama jose įtvirtintą metodą.

34 Dėl ieškovės nurodyto nepakankamo sprendimo motyvavimo, kiek tai susiję su pažeidimo sunkumu ir pradinės baudos nustatymu, pakanka pažymėti, kad iš sprendimo 277–288 konstatuojamųjų dalių matyti, jog Komisija aiškiai nurodė veiksnius, į kuriuos ji atsižvelgė vertindama pažeidimo sunkumą, t. y. pažeidimo pobūdis, jo poveikis EEE atitinkamų produktų rinkai bei atitinkamos geografinės rinkos dydis, ir prie kiekvieno šių veiksnių paaiškino jų taikymą šioje byloje.

35 Sprendime Komisija nurodė:

- nagrinėjamą pažeidimą sudarė tiesioginis ar netiesioginis kainų ir kitų klientams taikomų sąlygų nustatymas, rinkų pasidalijimas pasiskirstant klientus ir koordinuotieji veiksmai prieš karteliui nepriklausančius konkurentus; toks elgesys dėl savo pobūdžio priskirtinas sunkiausiems EB 81 straipsnio 1 dalies ir EEE susitarimo 53 straipsnio 1 dalies nuostatų pažeidimams (sprendimo 278 konstatuojamoji dalis),
- slapti susitarimai buvo įgyvendinami ir turėjo poveikį EEE atitinkamų produktų rinkai, net jei šio poveikio neįmanoma tiksliai įvertinti (sprendimo 286 konstatuojamoji dalis),

— kartelis apėmė visą bendrąją rinką, o po sukūrimo ir visą EEE (sprendimo 287 konstatuojamoji dalis).

36 Atsižvelgusi į visus šiuos veiksnius, Komisija nusprendė, kad atitinkamos įmonės padarė labai sunkų pažeidimą, už kurį gairių 1 punkto A dalies antrosios pastraipos trečia įtrauka numato galimą didesnę nei 20 mln. eurų baudą.

37 Toliau Komisija nurodė, kad labai sunkių pažeidimų kategorijos viduje galimų baudų skalė leidžia įmones bausti skirtingai, kad būtų atsižvelgta į jų realią ekonominę galią padaryti didelę žalą konkurencijai, ir nustatyti tokio lygio baudas, kad būtų užtikrintas pakankamai atgrasantis poveikis.

38 Skirtingai vertindama kartelyje dalyvavusias įmones (toks skirtingas vertinimas buvo būtinas dėl labai didelių šių įmonių svarbos rinkoje skirtumų), Komisija suskirstė jas į kategorijas, atsižvelgdama į jų svarbą rinkoje, kurią lemia šių įmonių turimos rinkos dalys. Atsižvelgiant į ieškovės turėtą 14 % rinkos dalį, ji buvo priskirta antrai kategorijai (sprendimo 288–297 konstatuojamosios dalys).

39 Remdamasi tuo, kas išdėstyta, Komisija, atsižvelgdama į pažeidimo sunkumą, ieškovei nustatė 21 mln. EUR pradinį baudos dydį (sprendimo 298 konstatuojamoji dalis).

40 Toks motyvavimas negali būti susiaurintas iki paprasčiausio gairių teksto pakartojimo, kaip tai daro ieškovė, ir reikia pažymėti, kad jis atitinka EB 253 straipsnio, kaip jis buvo išaiškintas šio sprendimo 30–32 punktuose minėtoje teismų praktikoje, reikalavimus.

- 41 Iš to išplaukia, kad kaltinimas, pagrįstas Komisijos pareigos motyvuoti nustatant pradinį baudos dydį nesilaikymu, turi būti atmestas.

— Dėl Komisijos sprendimų praktikos

- 42 Ieškovė tvirtina, kad atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą nustatyti pradiniai baudų dydžiai yra neproporcingi ir (arba) diskriminuojantys, palyginti su tokioje procedūroje kitoms įmonėms panašiose bylose nustatomais pradiniais baudų dydžiais.

- 43 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką Komisijos sprendimų praktika negali būti teisinis pagrindas skiriant baudas konkurencijos srityje, nes toks pagrindas yra tik Reglamentas Nr. 17 (2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją*, T-23/99, Rink. p. II-1705, 234 punktas), o sprendimai, susiję su kitomis bylomis, yra tik papildomas rodiklis dėl diskriminacijos buvimo, mat mažai tikėtina, kad bylų aplinkybės, kaip antai rinkos, prekės, įmonės ir aptariamai laikotarpiai, bus tapачios (2006 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *JCB Service prieš Komisiją*, C-167/04 P, Rink. p. I-8935, 201 ir 205 punktas ir 2007 m. birželio 7 d. Sprendimo *Britannia Alloys & Chemicals prieš Komisiją*, C-76/06 P, Rink. p. I-4405, 60 punktas).

- 44 Šiuo klausimu ieškovė tik nurodo, kad Komisijos nustatyti pradiniai baudų dydžiai kainų kartelių panašaus dydžio rinkose atveju paprastai yra arba būdavo mažesni nei

20 mln. EUR ir kad sprendime nustatytas pradinis baudos dydis sudaro „vidutiniškai“ 48 % įmonių apyvartų atitinkamoje rinkoje, o grafito elektrodų byloje – 38,8 % ir 1998 m. spalio 21 d. Komisijos sprendime 1999/60/EB, susijusiam su (EB 81) straipsnio taikymo procedūra (IV/35.691/E-4 – Neizoliuoti vamzdžiai) OL L 24, 1999, p. 1), byloje „neizoliuoti vamzdžiai“ šis dydis sudarė 32,2 % apyvartos. Vis dėlto reikia konstatuoti, kad šie bendri ir netikslūs pareiškimai, susiję su nuorodomis į atitinkamus vidutinius duomenis, neįrodo neproporcingo ir (arba) diskriminuojančio požiūrio ieškovės atžvilgiu.

45 Konkreti nuoroda į Komisijos sprendimą specialių grafitų byloje, kuriame pradiniai baudų dydžiai buvo aiškiai nustatyti mažesni nei nagrinėjamoje byloje, nepaisant atitinkamų įmonių didesnių bendrai turimų rinkos dalių, taip pat nėra reikšminga.

46 Kaip teisingai pažymi Komisija, atsitiktiniai duomenys, susiję su atitinkamų rinkų dydžiu, leidžia atskirti minėtas bylas nuo šios bylos. Net manant, kaip nurodo ieškovė, kad EEE izostatinio grafito ir ekstruzinių produktų nustatyti rinkų dydžiai specialių grafitų byloje buvo atitinkamai nuo 100 iki 120 mln. EUR ir nuo 60 iki 70 mln. EUR, jie yra neginčijamai gerokai mažesni nei bendras EEE anglies ir grafito produktų, naudojamų elektros ir mechaniniuose prietaisuose, rinkos dydis, kurį 1998 m. sudarė 291 mln. EUR (sprendimo 37 konstatuojamoji dalis).

47 Per posėdį ieškovė pirmą kartą ginčijo šią Komisijos nustatytą 291 mln. EUR sumą, būtent ginčydamai tai, kad Komisija, apskaičiuodama apyvartas, atsižvelgė į integruotos gamybos vertę ir atitinkamų įmonių rinkos dalį.

48 Pirmosios instancijos teismas mano, kad tai yra naujas kaltinimas, kurio pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį negalima pateikti vykstant procesui. Bendros atitinkamos rinkos vertės apskaičiavimo ginčijimas, beje, labai glaustai išdėstytas per posėdį, grindžiamas ne naujomis, per procesą paaiškėjusiomis, aplinkybėmis, nes Komisijos nustatyta 291 mln. EUR suma ir argumentai, pagrindžiantys atsižvelgimą į integruotą gamybą ir atitinkamų įmonių rinkos dalį, apskaičiuojant apyvartas buvo nurodyti sprendimo 37, 291–295 konstatuojamosiose dalyse. Ieškovės pareiškimas, kad jau ieškinyje ji ginčijo pradinį baudos dydį, neleidžia manyti, kad nagrinėjamas kaltinimas yra anksčiau ieškinyje pateikto pagrindo, su kuriuo jis glaudžiai susijęs, tiesioginis arba netiesioginis papildymas. Todėl jis turi būti pripažintas nepriimtiniu.

49 Taip pat reikia priminti, kad Komisija nustatydamą baudas turi diskreciją, kad skatintų įmones laikytis konkurencijos taisyklių (1997 m. spalio 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Deutsche Bahn prieš Komisiją*, T-229/94, Rink. p. II-1689, 127 punktas). Tai, kad praeityje Komisija tam tikros rūšies pažeidimams taikė tam tikro dydžio baudas, neatima iš jos galimybės padidinti šį dydį, jeigu tai yra būtina užtikrinti Bendrijos konkurencijos politikos vykdymą (1983 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją*, 100/80–103/80, Rink. p. 1825, 109 punktas) ir sustiprinti baudų atgrasantį poveikį (1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *SCA Holding prieš Komisiją*, T-327/94, Rink. p. II-1373, 179 punktas, patvirtintas apeliacinėje byloje Teisingumo Teismo 2000 m. lapkričio 16 d. priimtu sprendimu *SCA Holding prieš Komisiją*, C-297/98 P, Rink. p. I-10101).

50 Ieškovės tvirtinimas, kad baudų lygio tikslus apskaičiavimas jos atveju nebuvo būtinas, nes jai jau buvo skirtos baudos paralelinėse procedūrose, išplaukia iš debatų apie Komisijos sprendimo 325 konstatuojamojoje dalyje pateiktą realaus atgrasymo sąvokos vertinimą. Tačiau ieškovė aiškiai atsisakė ieškinio pagrindo, kuriuo ji ginčijo Komisijos pateiktą šios sąvokos vertinimą.

51 Bet kuriuo atveju reikia pabrėžti, kad Komisija procedūrų ir sankcijų kontekste teisingai atskyrė su grafito elektrodais susijusį kartelį, izostatinio ir ekstruzinio grafitų kartelius bei anglies ir grafito produktų, naudojamų elektros ir mechaniniuose prietaisuose, kartelį, nes tai yra keturi atskiri EB 81 straipsnio 1 dalies nuostatų pažeidimai.

52 Iš to matyti, kad Komisija galėjo SGL skirti naują baudą už dalyvavimą anglies ir grafito produktų, naudojamų elektros ir mechaniniuose prietaisuose, kartelyje, taip atgrasindama įmone didesne nei grynai simbolinė bauda, nes ypatingomis šios bylos sąlygomis iš dalies sudėdama visas slaptas veikas, kuriose dalyvavo ieškove, Komisija nusprendė, jog 33 % sumažinta bauda buvo pakankama, kad užtikrintų norimą atgrasantį poveikį (šiuo klausimu žr. 2005 m. birželio 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-71/03, T-74/03, T-87/03 ir T-91/03, nepaskelbta Rinkinyje, toliau – sprendimas *Tokai II*, 336 punktą).

53 Galiausiai reikia priminti, kad pagal teismų praktiką Komisijos diskrecija taikyti baudas įmonėms, kurios tyčia ar dėl neatsargumo pažeidžia EB 81 straipsnio 1 dalį arba EB 82 straipsnį, yra viena iš Komisijai suteiktų priemonių, leidžiančių įgyvendinti jai Bendrijos teisėje pavestą priežiūros funkciją. Ši funkcija apima ne tik užduotį nustatyti atskirus pažeidimus ir skirti už juos sankcijas, bet ir pareigą vykdyti bendrą politiką, siekiant taikyti konkurencijos teisei Sutartyje įtvirtintus principus ir atitinkamai reguliuoti įmonių elgesį (minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 105 punktą ir 2003 m. liepos 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją*, T-224/00, Rink. p. II-2597, 105 punktą).

54 Iš to matyti, kad Komisija turi diskreciją spręsti apie baudos dydį, siekdama sustiprinti atgrasantį poveikį, kai konkretaus tipo pažeidimai vis dar gana dažni, nors jų neteisėtumas buvo nustatytas nuo Bendrijos konkurencijos politikos pradžios, dėl naudos, kurią iš to gali gauti tam tikros suinteresuotosios įmonės (minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 108 punktą ir minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 106 punktą).

55 Kaip matyti iš minėtos teismų praktikos, atgrasymo tikslu, kurį Komisija, nustatydamą baudos dydį, gali įgyvendinti, siekiama, kad įmonės laikytųsi Sutartyje įtvirtintų konkurencijos taisyklių, veikdamos Bendrijoje ar EEE. Iš to išplaukia, kad už Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimą skirtos baudos atgrasantis poveikis negali būti nustatytas remiantis tik nubaustos įmonės išskirtine padėtimi (minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 110 punktą).

56 Šiuo atveju, kuris atitinka klasikinę konkurencijos teisės pažeidimą ir elgesį, kurio neteisėtumą nuo savo veiklos pradžios šioje srityje ne kartą patvirtino Komisija, ji galėjo manyti esant būtina nustatyti tokį baudų lygį, kuris, neperžengiant Reglamento Nr. 17 ribų, yra pakankamai atgrasantis.

57 Iš to matyti, kad kaltinimas, pagrįstas neproporcingu ir (arba) diskriminuojančiu ieškovės vertinimu nustatant pradinį baudos dydį, atsižvelgiant į Komisijos sprendimų praktiką, turi būti atmestas.

— Dėl kartelio narių suskirstymo į kategorijas

58 Reikia priminti, kad dėl didelių atitinkamų įmonių dydžio skirtumų ir siekiant įvertinti konkrečią kiekvienos jų svarbą, taip pat jų padaryto pažeidimo realų poveikį konkurencijai, Komisija, remdamasi gairių 1 punkto A dalies ketvirtąja ir šeštąja pastraipomis, sprendime skirtingai vertino pažeidime dalyvavusias įmones. Tam ji suskirstė atitinkamas įmones į tris kategorijas, atsižvelgdama į kiekvienos jų nagrinėjamų produktų apyvartą EEE, įskaičiuodama į šią apyvartą kiekvienos įmonės integruotą gamybą. Iš to išplaukia rinkos dalies dydis, kuris rodo kiekvienos pažeidime dalyvavusios įmonės dydį ir jų realią ekonominę galią daryti didelę žalą konkurencijai (sprendimo 289–291 konstatuojamosios dalys).

59 Palyginimas buvo pagrįstas nagrinėjamų produktų apyvarta (skaičiai pateikiami mln. EUR) per pastaruosius pažeidimo metus, t. y. 1998 m. duomenimis, pateikiamais sprendimo 37 konstatuojamojoje dalyje esančioje lentelėje „Nagrinėjamų produktų apyvarta (įskaitant integruotos gamybos vertę) ir EEE rinkos dalys 1998 m.“:

Tiekėjai	Apyvarta (integruotos gamybos vertė)	EEE rinkos dalys
<i>Conradty</i>	9	3 %
<i>Hoffmann</i>	17	6 %
(LCL)	84	29 %
<i>Morgan</i>	68	23 %
<i>Schunk</i>	52	18 %
SGL	41	14 %
Kiti	20	7 %
Iš viso	291	100 %

⁶⁰ Kadangi LCL ir *Morgan* buvo didžiausi ūkio subjektai, turintys didesnes nei 20 % rinkos dalis, jos buvo priskirtos pirmai kategorijai. *Schunk* ir SGL, kurios yra vidutinio dydžio ūkio subjektai, turintys nuo 10 % iki 20 % rinkos, buvo priskirtos antrai kategorijai. *Hoffmann* ir *Conradty*, būdamos mažais ūkio subjektais, dėl jų turimos mažesnės nei 10 % rinkos dalies, buvo priskirtos trečiai kategorijai (sprendimo 37 ir 297 konstatuojamosios dalys).

⁶¹ Remdamasi tuo, kas išdėstyta, Komisija, atsižvelgdama į pažeidimo sunkumą, LCL ir *Morgan* atžvilgiu nustatė 35 mln. EUR, *Schunk* ir SGL atžvilgiu – 21 mln. EUR, o *Hoffmann* ir *Conradty* atžvilgiu – 6 mln. EUR pradinę baudą (sprendimo 298 konstatuojamoji dalis).

⁶² Reikia pažymėti, kad ieškovė neginčija paties kartelio narių suskirstymo į kategorijas, skirtingai juos vertinant pradinių baudų nustatymo etapu. Šiuo metodu, be kita ko, patvirtintu Pirmosios instancijos teismo praktikoje, nors ir neatsižvelgiama į tai pačiai kategorijai priskirtų įmonių dydį (2003 m. kovo 19 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją*, T-213/00, Rink. p. II-913, 385 punktas ir 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ir T-252/01, Rink. p. II-1181, toliau – sprendimas *Tokai I*, 217 punktas), lemia pradinių sumų, nustatytų tai pačiai kategorijai priklausančioms įmonėms, suvienodinimą.

⁶³ Tačiau ieškovė 62 punkte nurodyto sprendimo *Tokai I* išvadomis remiasi tvirtindama, kad jei, kaip minėto sprendimo 223 punkte nurodo Pirmosios instancijos teismas, skirstoma į kategorijas turėtų būti maždaug kas 5 % turimos rinkos, nes tai leidžia, nepadarant vertinimo klaidos, parodyti skirtingų rinkos dalių proporcingumą, Komisijos šioje byloje pasirinktas skirstymas kas 10 % yra labai netikslus ir neparodo santykių rinkoje.

64 Ji tvirtina, kad įmonių skirstymas į šešias kategorijas kas 5 % turimos rinkos, atsižvelgus į vidutinės rinkos dalis kiekvienoje kategorijoje ar išnagrinėjus ribas, būtų leidęs nustatyti maksimalų 15,9 mln. EUR ar 14 mln. EUR pradinį baudos dydį.

65 Nors grafito elektrodų byloje Komisija suskirstė atitinkamas įmones į tris kategorijas kas 5 % turimos rinkos dalių, nei iš minėto sprendimo *Tokai I* 223 punkto, nei iš visų Pirmosios instancijos teismo motyvų negalima daryti išvados, kad toks kartelio narių skirstymas į kategorijas visose Komisijos procedūrose dėl baudos skyrimo už kartelį yra vienintelis, galintis, nepadarant vertinimo klaidos, atskleisti skirtingų rinkos dalių proporcingumą.

66 Ieškovė iš minėto sprendimo *Tokai I* tik dėl to, kad Komisija šioje byloje įgyvendindama savo diskreciją taikė kitą suskirstymo metodą, nuspręsdama sudaryti tris kategorijas, kurias skirtų 10 % rinkos, negali daryti išvados, kad įmonių, dalyvavusių kartelyje, dėl kurio priimtas sprendimas, suskirstymas į kategorijas yra tariamai apytikslis ar diskriminuojantis, nes ūkio subjektų, dėl kurių buvo priimtas sprendimas grafito elektrodų byloje, skaičius ir jų rinkos dalių išskirstymas skyrėsi nuo įmonių skaičiaus ir suskirstymo nagrinėjamoje byloje.

67 Be to, reikia pažymėti, kad remiantis ieškovės argumentais būtų sudarytos šešios kategorijos, kurios skirtųsi 5 % rinkos (nuo 0–5 % iki 25–30 %) ir kurių kiekvienai būtų priskirta po vieną įmonę, o tai prieštarautų pačiam suskirstymo principui.

68 Vis dėlto toks skirstymas kategorijomis, kaip tai padarė Komisija sprendime, turi atitikti vienodo požiūrio principą, pagal kurį draudžiama panašias situacijas vertinti skirtingai, o skirtingas situacijas – identišškai, išskyrus, jei toks vertinimas būtų objektyviai pagrįstas. Kita vertus, pagal teismų praktiką baudos dydis turi būti proporcingas bent veiksmų, kuriais remiantis buvo įvertintas pažeidimo sunkumas, atžvilgiu (žr. minėto sprendimo *Tokai I* 219 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

69 Vertindamas, ar kartelio narių suskirstymas į kategorijas yra suderinamas su vienodo požiūrio ir proporcingumo principais, ir tikrindamas Komisijos naudojimosi šioje srityje turima diskrecija teisėtumą, Pirmosios instancijos teismas vis dėlto turi apsiriboti patikrinimu, ar šis suskirstymas yra nuoseklus ir objektyviai pateisinamas (minėto sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją* 416 punktas ir minėto sprendimo *Tokai I* 220 ir 222 punktai).

70 Laikytina, kad gamintojų suskirstymas į tris kategorijas, t. y. į didelius, vidutinius ir mažus ūkio subjektus, yra neblogas būdas įvertinti jų santykinę svarbą rinkoje, kad jiems būtų galima nustatyti atitinkamą pradinį baudos dydį, jei toks skirstymas nepateikia per daug iškreipto nagrinėjamų rinkų vaizdo. Be to, reikia pažymėti, kad kartelio dalyviai, turintys 3, 6, 14, 18, 23 ir 29 % rinkos, pasiskirsto pakankamai subalansuotai skalėje nuo 0 iki 30 ir kad Komisijos metodas, kuriuo remdamasi ji nustatė kategorijų ribas prie 10 % ir 20 %, negali *a priori* būti laikomas nekoherentišku.

71 Pirmai kategorijai Komisija priskyrė įmones LCL ir *Morgan* ir joms nustatė 35 mln. EUR pradinį baudos dydį. Priešingai nei tvirtina ieškovė, šis Komisijos pasirinkimas negali būti vertinamas kaip savavališkas ir jis neperžengia jos šioje srityje turimos didelės diskrecijos ribų.

72 Pirmiausia reikia pažymėti, kad 35 mln. EUR pradinės baudos nustatymas sprendimo 298 konstatuojamojoje dalyje yra Komisijos atlikto tyrimo, aprašyto sprendimo 277–297 konstatuojamosiose dalyse, kurio metu ji pirmiausia pripažino pažeidimą atsižvelgdama į objektyvius veiksnus, t. y. pažeidimo pobūdį, jo įtaką rinkai ir šios geografinės rinkos dydį, išvada; antra, Komisija atsižvelgė į subjektyvius veiksnus, t. y. į specialią kartelyje dalyvavusių įmonių svarbą, taip pat jų neteisėtų veiksmų realų poveikį konkurencijai. Šioje antroje tyrimo dalyje Komisija būtent siekė užtikrinti baudos atgrasantį lygį, atsižvelgiant į kiekvienos įmonės svarbą pažeidime ir jų realią ekonominę galią padaryti didelę žalą konkurencijai nagrinėjamoje rinkoje. Įvertinusi pažeidimo sunkumą ir atsižvelgdama į visus nurodytus elementus, įskaitant ir atgrasymo tikslą, Komisija iš karto nustatė pradinį baudos dydį, šiuo atveju 35 mln. EUR LCL ir *Morgan* atžvilgiu.

73 Antra, būtent dėl pažeidimų, kurie turi būti vertinami kaip „labai sunkūs“, reikėtų pažymėti, jog gairėse nėra nurodyta, kad galimos baudos yra „daugiau kaip 20 milijonų (eurų)“. Vienintelės gairėse minimos tokiems pažeidimams taikytinos ribos yra bendroji 10 % bendrosios apyvartos sudaranti riba, nustatyta Reglamento Nr. 17/15 straipsnio 2 dalyje (žr. gairių preambulę ir 5 punkto a dalį), kurios pažeidimas šioje byloje nėra nurodytas, ir ribos, susijusios su papildomu dydžiu, kuris gali būti skirtas už pažeidimo trukmę (žr. gairių 1 punkto B dalį pirmosios pastraipos antrą ir trečią įtraukas). Gairės nedraudžia už „labai sunkius“ pažeidimus padidinti baudos iki tokio lygio, kokį šioje byloje pritaikė Komisija.

74 Trečia, reikia pažymėti, kad, priešingai nei tvirtina ieškovė, taip veiksmui, susijusiam su nagrinėjamo produkto apyvarta, būtų skirta per didelė svarba, jei vertinant, ar Komisijos nustatytas pradinis baudos dydis yra proporcingas, būtų apsiribojama tik pastarojo dydžio ir tokios apyvartos palyginimu. Pažeidimo pobūdis, konkretus jo poveikis, jo apimtos geografinės rinkos dydis ir poreikis nustatyti atgrasančią baudą yra

Komisijos šioje byloje vertinti veiksniai, galintys pateisinti minėtą baudos dydį. Šiuo klausimu Komisija teisingai pripažino pažeidimą „labai sunkiu“, nes ieškovė dalyvavo horizontaliajame kartelyje, turėjusiame realų poveikį nagrinėjamų produktų EEE rinkai, kurio tikslas iš esmės buvo tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti pardavimo kainas ir kitas klientams taikomas sandorių sąlygas, pasidalyti rinką pasiskirstant klientus ir koordinuotai veikti prieš karteliui nepriklausančius konkurentus.

⁷⁵ Ketvirta, svarbu pažymėti, kad LCL ir *Morgan* apyvarta, į kurią atsižvelgta, buvo atitinkamai 84 mln. EUR ir 68 mln. EUR, o jų turimos rinkos dalys sudarė atitinkamai 29 % ir 23 %. Taigi Komisija teisingai nusprendė, kad šias dvi įmones reikia priskirti tai pačiai kategorijai su vidutine 76 mln. EUR apyvarta ir vidutine maždaug 26 % rinkos dalimi.

⁷⁶ Kadangi buvo konstatuotas pirmosios kategorijos ir jai nustatyto pradinio baudos dydžio teisėtumas, reikia išnagrinėti, ar antra kategorija, kuriai priskirta ieškovė ir *Schunk*, buvo tinkamai sudaryta ir objektyviai pagrįsta. Kadangi pirmos kategorijos sudėtis ir atitinkamas pradinis baudos dydis turi būti laikomi tinkamai sudarytais ir objektyviai pagrįstais, reikia išnagrinėti, ar antra kategorija, kurią sudaro ieškovė ir *Schunk*, taip pat buvo sudaryta tinkamai ir objektyviai pagrįsta.

⁷⁷ Ieškovė tvirtina, kad jei, kaip matyti iš minėto sprendimo *Tokai I* motyvų, skirtumai tarp turimų rinkos dalių turi atspindėti skirtingoms kategorijoms nustatytose pradinėse baudose, reikia būtinai palyginti „aukščiausios kategorijos pačią didžiausią rinkos dalį su žemesnės kategorijos pačia mažiausia rinkos dalimi“. Santykis tarp šių dviejų rinkos dalių turėtų bent atitikti skirtumą tarp absoliučių rinkos dalių. Kadangi santykis tarp LCL ir ieškovės rinkos dalių yra 1/2,07, ieškovei ir kitai antrai kategorijai priskirtai įmonei pradinis baudos dydis turi atspindėti šį santykį ir būti ne daugiau kaip 16,9 mln. EUR.

- 78 Dar kartą reikia priminti skirtumus tarp bylos, kurioje priimtas minėtas sprendimas *Tokai I*, ir šios bylos, atsižvelgiant į atitinkamų ūkio subjektų skaičių, rinkos dalių pasidalijimą ir į tai, kad grafitų elektrodų byloje Komisija nusprendė taikyti specialų aritmetinį metodą, pagal kurį ji kategorijas sudarė kas 5 % rinkos, o kiekviena kategorija apėmė apie 8 mln. EUR. Minėtame sprendime *Tokai I* (232 punktą) Pirmosios instancijos teismas tikrino šio suskirstymo metodo koherentiškumą ir nurodė, kad Komisija, vieną kartą savanoriškai nusprendusi taikyti tokį matematinį metodą, yra saistoma savo taisyklių kiekvieno to paties kartelio nario atžvilgiu, išskyrus aiškiai pagrįstus atvejus.
- 79 Bet kuriuo atveju minėtame sprendime *Tokai I* nenurodoma, kad santykis tarp pradinių baudų dydžių kartelio nariams, suskirstytiems į atskiras kategorijas, turi būti nustatytas remiantis santykiu tarp aukščiausiai kategorijai priklausančios „didžiausios įmonės“ turimos rinkos dalies ir žemesnei kategorijai priklausančios „mažiausios“ įmonės rinkos dalies.
- 80 Ieškovės siūlymas izoliuoti jos rinkos dalį ir ją palyginti tik su LCL rinkos dalimi, norint nustatyti santykį tarp pradinių baudų dydžių, apskaičiuotų jos ir LCL atžvilgiu, kurį reikėtų taikyti dviem antrai kategorijai priklausančioms įmonėms, iš tikrųjų yra teismų praktikoje įtvirtinto suskirstymo į kategorijas ir pradinių baudų dydžių joms suvienodinimo principo neigimas.
- 81 Atvirkščiai, atsižvelgimas į vidutinius tai pačiai kategorijai priklausančių įmonių duomenis rodo, kad sprendime pritaikytas suskirstymas į kategorijas yra koherentiškas ir objektyviai pagrįstas.

82 LCL ir *Morgan* (pirma kategorija) vidutinė apyvarta ir vidutinis rinkos dydis buvo 76 mln. EUR ir 26 %, tie patys duomenys *Schunk* ir ieškovės atveju (antra kategorija) – 46,5 mln. EUR ir 16 %. Santykis tarp dviejų vidutinių dydžių buvo 1,634 (apyvartos atveju) ir 1,625 (rinkos dalies atžvilgiu).

83 Šie santykiai labai artimi santykiui tarp pradinio baudos dydžio pirmai kategorijai (35 mln. EUR) ir pradinio baudos dydžio antrai kategorijai (21 mln. EUR), kuris yra 1,66. Taigi šiuo santykiu nedaroma skriauda ieškovei, o greičiau, atvirkščiai, jis jai palankus, nes santykis tarp dviejų vidutinių dydžių yra 1,634 (apyvartos atveju) ir 1,625 (rinkos dalies atžvilgiu).

84 Dėl trečios kategorijos, kuriai buvo priskirtos *Hoffmann* ir *Conradty*, pasakytina, kad vidutinė apyvarta ir vidutinė rinkos dalis buvo 13 mln. EUR ir 4,5 %. Atsižvelgiant į LCL ir *Morgan* (pirma kategorija) duomenis, santykis tarp dviejų vidutinių dydžių buvo 5,846 (apyvartos atveju) ir 5,777 (rinkos dalies atveju). Tai dar kartą yra labai artima santykiui tarp pradinio baudos dydžio, nustatyto pirmai kategorijai (35 mln. EUR), ir pradinio baudos dydžio, nustatyto trečiai kategorijai (6 mln. EUR), kuris yra 5,83.

85 Dėl įmonių, priskirtų antrai ir trečiai kategorijai, palyginimo pažymėtina, kad santykis tarp dviejų vidutinių dydžių yra 3,576 (apyvartos atveju) ir 3,555 (rinkos dalies atveju), o tai labai artima santykiui tarp antrai kategorijai nustatyto pradinio baudos dydžio (21 mln. EUR) ir pradinio baudos dydžio, nustatyto trečiai kategorijai (6 mln. EUR), kuris yra 3,5.

86 Reikia pažymėti, kad dublike ieškovė nurodo, jog vertinimo, pagrįsto vidurkiu, rezultatas taip pat yra diskriminuojantis ir neproporcingas, ir šiuo klausimu tvirtina,

kad Komisija LCL ir *Hoffman* nustatė pradinį baudos dydį, sudarantį atitinkamai 1,207 mln. EUR ir 1 mln. EUR už kiekvieną rinkos dalies procentinį punktą ($35 : 29 = 1,207$ ir $6 : 6 = 1$), todėl šioje situacijoje turėjo būti nustatytas 16,9 mln. EUR arba 14 mln. EUR pradinės baudos dydis.

87 Pakanka konstatuoti, kad taip ieškovė, tik parinkusi kitą formuluotę, pakartoja savo argumentus, nurodytus šio sprendimo 77 punkte ir pagrįstus griežtu proporcingumo reikalavimo laikymusi santykiuose tarp kiekvienos įmonės.

88 Kaip jau buvo nurodyta, šiais argumentais yra neigiamas įmonių suskirstymo į kategorijas principas, įtvirtintas Komisijos sprendime ir pripažintas teismų praktikos, todėl Pirmosios instancijos teismas negali pripažinti šių argumentų, išskyrus tą atvejį, jei būtų įrodyta, kad ieškovės priskyrimas antrai kategorijai prieštarauja proporcingumo ir vienodo požiūrio principams.

89 Nurodydama savo argumentus ieškovė būtent tvirtina, kad jos priskyrimas tai pačiai kategorijai kaip ir *Schunk* yra skirtingo jai nepalankaus vertinimo pasekmė, nes pastaroji įmonė turėjo 18 % rinkos dalį ir jos apyvarta buvo apie 12 mln. EUR didesnė nei ieškovės.

90 Reikia priminti, kad *Schunk* ir ieškovė buvo priskirtos tai pačiai kategorijai ir jų turimos rinkos dalys buvo 18 ir 14 %, o apyvarta atitinkamoje rinkoje – 52 ir 41 mln. EUR, ir tai aiškiai patenka į Komisijos nustatytas rinkos dalių ribas tarp 10 ir 20 %.

91 Reikia pažymėti, kad *Schunk* ir ieškovės, priklausančių tai pačiai kategorijai, dydžio skirtumas yra mažesnis nei ieškovės ir *Hoffman*, priskirtų dviem skirtingoms kategorijoms. Ieškovės rinkos dalis (14 %) buvo artimesnė *Schunk* rinkos daliai (18 %) nei trečiai kategorijai priskirto didžiausio ūkio subjekto (*Hoffman*) rinkos daliai (6 %), taigi jas vieną nuo kitos skyrė atitinkamai 4 ir 8 procentiniai punktai. Nedidelis skirtumas tarp *Schunk* ir ieškovės (4 procentiniai punktai), atsižvelgiant į nelabai didelę *Schunk* rinkos dalį, leido Komisijai koherentiškai bei objektyviai ir nepažeidžiant vienodo požiūrio ir proporcingumo principų priskirti ieškovę, taip pat, kaip ir *Schunk*, prie vidutinio dydžio ūkio subjektų, atskiriant jas nuo *Hoffman* ir *Conradty*, ir todėl nustatyti jai tokią pačią pradinę baudą kaip ir *Schunk*, kuri buvo didesnė už *Hoffman* ir *Conradty*, turėjusioms labai mažas nagrinėjamos rinkos dalis (6 ir 3 %), nustatytas pradines baudas.

92 Taip pat reikia priminti, kad nustatant baudos dydį pagal pažeidimo sunkumą, net jei dėl suskirstymo į grupes tam tikroms įmonėms, nepaisant skirtingo jų dydžio, nustatoma vienoda pradinė bauda, toks skirtingas vertinimas laikomas objektyviai pagrįstu, nes nustatant pažeidimo sunkumą daug didesnė reikšmė tenka pažeidimo pobūdžiui, o ne įmonės dydžiui (žr. minėto sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją* 411 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

93 Galiausiai ieškovė tvirtina, kad Komisijos atliktas suskirstymas į kategorijas yra klaidingas, nes Komisija turėjo sudėti *Schunk* ir *Hoffmann* rinkos dalis, kadangi įmonės turėjo būti vertinamos atsižvelgiant į situaciją sprendimo skirti baudą priėmimo metu. Tokiomis aplinkybėmis ieškovė turėjo būti priskirta trečiai kategorijai, kurią sudarytų įmonės, turinčios iki 20 % rinkos dalių, pirmai kategorijai būtų priskirta LCL, turinti daugiau nei 25 % rinkos, o antrai – *Schunk* ir *Hoffmann*, kurių bendra rinkos dalis yra tarp 20 ir 25 %, būtent – 24 %. Todėl, remiantis Komisijos sprendimų praktika, ieškovei skirtinos pradinės baudos dydis turėtų būti nuo 17,5 iki 13 mln. EUR mažesnis nei tas, kuris buvo nustatytas šioje byloje.

- 94 Reikia priminti, kad Komisija nustatė specialią *Hoffman* atsakomybę už tai, kad ši įmonė savarankiškai dalyvavo pažeidime nuo 1994 m. rugsėjo mėn. iki 1999 m. spalio mėn., o *Schunk* perėmė *Hoffman* 1999 m. spalio 28 dieną.
- 95 Pagal šį vertinimą, kurio tiesiogiai neginčija ieškovė, Komisija suskirstė atitinkamas įmones, taip pat ir *Hoffman*, į tris kategorijas, remdamasi kiekvienos įmonės šioje byloje nagrinėjamų produktų apyvarta EEE, įskaitant ir kiekvienos įmonės integruotą gamybą. Iš to matyti rinkos dalių dydis, kuris atspindi kiekvienos pažeidime dalyvavusios įmonės svarbą ir realias ekonomines galimybes padaryti didelę žalą konkurencijai.
- 96 Palyginimas buvo pagrįstas duomenimis, susijusiais su nagrinėjamų produktų apyvarta per paskutinius pažeidimo metus, t. y. 1998 m., o tai ieškovė ginčija nurodydama, jog tam, kad nebūtų pažeistas vienodo požiūrio principas, Komisija turėjo įvertinti įmonių situaciją tuo metu, kai buvo paskirtos baudos, ir todėl sudėti *Schunk* ir *Hoffmann* rinkos dalis.
- 97 Be to, kad šiais argumentais siekiama paneigti Komisijos sprendime nustatytą *Hoffman* asmeninę atsakomybę, jie turi būti atmesti kaip nepagrįsti.
- 98 Reikia pažymėti, kad ieškovės kaltinimas susijęs su baudos apskaičiavimo atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą etapu, per kurį Komisija numato tikėtiną daugiau kaip 20 mln.

EUR baudos dydį, nustatytą dėl pažeidimo pripažinimo „labai sunkiu“, atsižvelgiant į konkrečią kiekvienos kartelyje dalyvavusios įmonės galią ir realų jų neteisėtų veiksmų poveikį konkurencijai.

⁹⁹ Dėl pažeidimo masto rinkoje ir kiekvienam kartelio dalyviui tenkančios atsakomybės dalies buvo nuspręsta, kad prekių, su kuriomis susijęs pažeidimas, apyvartos dalis gali tiksliai parodyti pažeidimo atitinkamoje rinkoje mastą (žr. minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 121 punktą ir 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mayr-Melnhof prieš Komisiją*, T-347/94, Rink. p. II-1751, 369 punktą). Ypač, kaip tai pabrėžė Pirmosios instancijos teismas, produktų, kurie buvo ribojančių veiksmų objektas, apyvarta yra objektyvus kriterijus, tiksliai parodantis, kokios žalos toks elgesys gali padaryti normaliai konkurencijai (1999 m. kovo 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *British Steel prieš Komisiją*, T-151/94, Rink. p. II-629, 643 punktas).

¹⁰⁰ Taigi Komisija teisingai šiuo atveju atsižvelgė į nagrinėjamų produktų apyvartą ir 1998 m. (paskutiniiais pažeidimo per visus kalendorinius metus) atitinkamoje rinkoje veikusių įmonių rinkos dalis EEE, o ne į situaciją, buvusią priimant sprendimą, t. y. praėjus ketveriems metams nuo pažeidimo nutraukimo.

¹⁰¹ Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad visi kaltinimai, susiję su Komisijos sprendime pateiktu kartelio narių suskirstymu į kategorijas, turi būti atmesti.

Dėl pažeidimo trukmės

- 102 Pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį pažeidimo trukmė yra vienas iš kriterijų, į kuriuos turi būti atsižvelgta nustatant, kokio dydžio baudą skirti konkurencijos normas pažeidusioms įmonėms.
- 103 Kalbant apie pažeidimo sunkumą, remiantis gairėmis, reikia skirti trumpalaikius pažeidimus (paprastai truncančius trumpiau nei vienerius metus), dėl kurių sunkumo skirta pradinė bauda nedidinama; vidutinės trukmės pažeidimus (paprastai truncančius nuo vienerių iki penkerių metų), už kuriuos ši bauda gali būti padidinta iki 50 %; ir ilgos trukmės pažeidimus (paprastai truncančius ilgiau nei penkerius metus), už kuriuos ta bauda gali būti padidinta iki 10 % už kiekvienus metus (1 punkto B dalies pirmosios pastraipos pirma–trečia įtraukos).
- 104 Akivaizdu, kad ieškovė dalyvavo kartelyje nuo 1988 m. spalio iki 1999 m. gruodžio, t. y. 11 metų ir du mėnesius, o tai atitinka ilgos trukmės pažeidimo apibrėžimą, todėl pradinis baudos dydis jai buvo padidintas 110 % dėl pažeidimo trukmės.
- 105 Ieškovė tvirtina, kad šis 110 % padidininimas yra neproporcingas ir prieštarauja gairėse bei ankstesnėje Komisijos sprendimų praktikoje numatytam baudų apskaičiavimo metodui.

106 Pirmiausia dėl tariamo gairių pažeidimo ieškovė prieštaringai tvirtina, kad dėl ginčijamo baudos padidinimo netenka prasmės preliminarus pažeidimo vertinimo etapas ir kad taip antrą kartą atsižvelgiama į tą patį sunkų pažeidimą, nes kainų karteliai, kuriuos Komisija laiko „labai sunkiais“ pažeidimais, jau savo pobūdžiu yra ilgai trunkantys.

107 Pirmasis ieškovės tvirtinimas yra jokios reikšmės neturintis paprasčiausias principo formulavimas. Pakanka pažymėti, kad įvertinusi pažeidimo sunkumą Komisija nustatė šiuo atveju ieškovei 21 mln. EUR pradinę baudą. Po šio etapo Komisija atsižvelgė į pažeidimo trukmę ir dėl to, kad jis truko ilgai, padidino anksčiau nustatytą pradinę baudą. Tai, kad pradinė bauda buvo padidinta daugiau nei 100 % dar nereiškia, kad pradinės baudos nustatymas, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą, neturi prasmės.

108 Antras tvirtinimas taip pat nepagrįstas, nes jis paremtas klaidinga prielaida dėl būtinės priklausomybės tam tikrų pažeidimų pobūdžio ir jų trukmės, todėl yra painiojami Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje numatyti sunkumo ir trukmės kriterijai.

109 Net pripažinus, kad kainų karteliai iš esmės visada yra ilgos trukmės pažeidimai, niekas nedraudžia Komisijai atsižvelgti į jų realią trukmę kiekvienu konkrečiu atveju. Iš tikrųjų tam tikri karteliai, nepaisant planų veikti ilgai, būna Komisijos atskleisti ar apie juos praneša dalyvis po trumpo jo veiksmingo funkcionavimo. Tokių kartelių žala visada mažesnė nei tuomet, jei jie būtų realiai veikę ilgai. Todėl, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi, visada reikia atskirti realią pažeidimo trukmę ir jo sunkumą, kuris matyti iš jo pobūdžio (minėtų sprendimų *Tokai I* 259 punktą ir *Tokai II* 275 punktą).

- 110 Taigi Komisija turėjo teisę gairių 1 punkto B dalies trečiojoje pastraipoje nurodyti, kad baudų už ilgalaikius pažeidimus padidinimas nuo šiol bus labai sugriežtintas, palyginti su ankstesne praktika, siekiant veiksmingai kovoti su konkurencijos apribojimais, „turinčiais ilgalaikės neigiamos įtakos“ vartotojams (minėto sprendimo *Tokai I* 260 punktas).
- 111 Be to, gairių 1 punkto B dalies pirmosios pastraipos trečia įtrauka nenumato automatinio 10 % baudos padidinimo už kiekvienus pažeidimo metus, tačiau suteikia Komisijai galimybę tai padaryti. Iš sprendimo 299 ir 300 konstatuojamųjų dalių aiškiai matyti, kad Komisija, nuspręsdama pradinius baudų dydžius padidinti 10 % už kiekvienus nepertraukiamus pažeidimo metus ir 5 % už kiekvieną papildomą ilgesnį nei 6 mėnesiai, tačiau trumpesnį nei vieneri metai laikotarpį, įgyvendino savo diskreciją ir tai padarė atsižvelgdama į pažeidimo trukmę, gerokai ilgesnę nei penkerių metų terminas, kuris apibrėžia „vidutinės trukmės“ pažeidimų pabaigą.
- 112 Tai, kad Komisija taikė baudos padidinimo 10 % už kiekvienus metus principą kiekvienai įmonei, dalyvavusiai pažeidime, kuris teisingai buvo pripažintas ilgos trukmės pažeidimu, visiškai neprieštarauja gairėms, o ieškovės argumentai dėl „baudų laipsniškai mažėjančio didinimo principo“, taikomo ilgos trukmės pažeidimų atveju, kurio egzistavimas Bendrijos teisėje nėra įrodytas, paneigia pažeidimo tęstinumą, kurį Komisija nustatė kartu su pažeidimo vientisumu ir kurio ieškovė neginčijo.
- 113 Todėl niekas nedraudžia Komisijai taikant jos pačios nustatytas gairių taisykles padidinti pradinį ieškovei skirtinos baudos dydį 110 % dėl pažeidimo trukmės – 11 metų ir 2 mėnesių. Be to, šis 110 % padidinimas negali būti laikomas akivaizdžiai neproporcingu pažeidimo ilgos trukmės atžvilgiu.

114 Antra, dėl tariamo Komisijos sprendimų praktikos pažeidimo reikia priminti, kad ši sprendimų praktika nesuteikia teisinio pagrindo nustatant baudas konkurencijos srityje, nes šis pagrindas yra tik Reglamentas Nr. 17 (minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 234 punktas), o sprendimai, susiję su kitomis bylomis, yra tik papildomas rodiklis, mat mažai tikėtina, kad bylų aplinkybės, kaip antai rinkos, prekės, įmonės ir aptariamai laikotarpiai, bus tapačios (minėto sprendimo *JCB Service prieš Komisiją*, 201 ir 205 punktai bei minėto sprendimo *Britannia Alloys & Chemicals prieš Komisiją* 60 punktas).

115 Šiuo klausimu ieškovė nurodo tris Komisijos sprendimus, kuriuose ši institucija padidino pradinę baudą atsižvelgdama į pažeidimo trukmę tik nuo antrųjų pažeidimo metų, nes gairės numato baudos padidinimą tik už laikotarpius, ilgesnius nei pažeidimai, kurie laikomi „vidutinės“ trukmės.

116 Vis dėlto reikia pastebėti, kad ieškovės nurodytos bylos nėra panašios į šią bylą.

117 Sprendime, kuris buvo priimtas neizoliuotų vamzdžių byloje, ir 2000 m. liepos 5 d. Komisijos sprendime 2001/135/EB, susijusiame su (EB) 81 straipsnio taikymo procedūra (Byla COMP.F.1/36.516 – *Nathan-Bricolux*) (OL L 54, 2001, p. 1), priešingai nei šioje byloje, Komisija atsižvelgė į tai, kad nagrinėjami konkurencijos ribojimai nebuvo sudaromi sistemingai per visą ginčijamą laikotarpį.

- 118 2000 m. liepos 7 d. Sprendime 2001/418/EB, susijusiame su (EB) 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra (Byla COMP/36.545/F3 – Amino rūgštys) (OL L 152, 2001, p. 24), Komisija nubaudė keletą įmonių už jų dalyvavimą kartelyje lizino rinkoje. Komisija rėmėsi baudos padidinimo 10 % už kiekvienus pažeidimo metus principu, tačiau jo vienodai netaikė ir nepateikė jokių paaiškinimų šiuo klausimu. Pirmosios instancijos teismas 2003 m. liepos 9 d. Sprendime *Cheil Jedang prieš Komisiją* (T-220/00, Rink. p. II-2473, 130–139 punktai) ištaisė situaciją, sumažindamas pritaikytą padidinimą už pažeidimo trukmę įmonėms, kurioms buvo taikomas 10 % padidinimo už metus principas.
- 119 Bet kuriuo atveju reikia priminti, kad vienodo požiūrio principo paisymas turi būti suderinamas su teisėtumo principu, pagal kurį niekas negali savo naudai remtis neteisėtumu, suteikusi naudą kitam asmeniui (1985 m. liepos 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Williams prieš Audito rūmus*, 134/84, ink. p. 2225, 14 punktas; minėto 1998 m. gegužės 14 d. Sprendimo *SCA Holding prieš Komisiją* 160 punktas ir minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 367 punktas).
- 120 Priešingai nei tvirtina ieškovė, iš gairių 1 punkto B dalies negalima daryti išvados, kad į pirmus pažeidimo metus nereikia atsižvelgti. Iš tikrųjų šiuo klausimu yra tik numatyta, kad trumpos trukmės pažeidimų, paprastai trunkančių iki vienerių metų, atveju bauda nedidinama. Tačiau bauda didinama ilgiau trunkančių pažeidimų atveju, o pradinis baudos dydis gali būti didinamas 10 % „už kiekvienus metus“, kai pažeidimas, kaip ir šioje byloje, truko ilgiau nei penkerius metus (minėto sprendimo *Cheil Jedang prieš Komisiją* 133 punktas).
- 121 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad kaltinimas, pagrįstas neproporcingu ir (arba) diskriminuojančiu ieškovės vertinimu nustatant pradinės baudos padidinimą dėl pažeidimo trukmės ir atsižvelgiant į Komisijos sprendimų praktiką, turi būti atmestas.

Dėl Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje numatytos maksimalios baudos

Dėl 10 % pasaulinės apyvartos ribos netaikymo ieškovei

¹²² Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis numato, kad Komisija gali įmonėms, pažeidusioms EB 81 arba EB 82 straipsnius, padidinti baudas iki „10 % kiekvienos iš pažeidime dalyvaujančių įmonių praėjusių verslo metų metinės apyvartos“.

¹²³ Ieškovė pirmiausia tvirtina, kad Komisija pažeidė minėtą straipsnį, nes šioje byloje ji turėjo savo iniciatyva sumažinti pagrindinę baudą, kadangi, atsižvelgiant tiek į pagrindinę, tiek į galutinę baudas, jai paskirtas grafito elektrodų ir specialių grafitų bylose, bendra baudų suma, įskaitant ir sprendimu paskirtąją, gerokai viršija 10 % jos pasaulinės apyvartos. Šis sprendimas turėjo būti priimtas atsižvelgiant į Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje nustatytos 10 % ribos tikslą, t. y. apsaugoti įmones nuo per didelės baudos, galinčios sukelti pavojų jos ekonominiam egzistavimui.

¹²⁴ Reikia pažymėti, kad jei kontroliuojant Pirmosios instancijos teismui Komisija, atsižvelgdama į kiekvienos bylos aplinkybes, gali sumažinti baudas remdamasi pranešimu dėl bendradarbiavimo, vis dėlto ji privalo laikytis 10 % ribos. Komisija neturi diskrecijos dėl 10 % ribos taikymo, kuri susijusi tik su apyvartos dydžiu, kaip numatyta Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje. Kaip pabrėžė generalinis advokatas

A. Tizzano savo išvadoje byloje, kurioje priimtas 2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5439, 125 punktas), „riba iš esmės yra absoliuti, taikoma automatiškai, kai tik pasiekiamas nustatytas slenkstis, ir neatsižvelgiant į kitus vertinimo kriterijus“.

¹²⁵ Nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į pažeidimo trukmę ir sunkumą, ieškovei buvo nustatyta 44,1 mln. EUR pagrindinė bauda, ir ši suma nepasikeitė Komisijai atlikus galimų sunkinančių ar lengvinančių aplinkybių tyrimą, nes ieškovės atžvilgiu nebuvo nustatyta jokia nei sunkinanti, nei lengvinanti aplinkybė. Ši 44,1 mln. EUR suma akivaizdžiai mažesnė už minėtos įmonės 10 % pasaulinės apyvartos, kuri 2002 m. buvo 1 112 mln. EUR. Todėl ieškovei nustatyta pagrindinė bauda negalėjo būti sumažinta, o Komisija teisingai taikė Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį.

¹²⁶ Ieškovės argumentai, nurodyti šio sprendimo 123 punkte, neatitinka aiškaus minėto straipsnio teksto, iš kurio matyti, kad 10 % riba taikoma atskirai kiekvienam Komisijos sankcionuojamam pažeidimui (minėto sprendimo *Tokai II* 377 punktas). Šiuo klausimu reikia priminti, kad norint nustatyti baudą neperžengiant Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje įtvirtintų ribų, šis straipsnis įpareigoja atsižvelgti į „pažeidimo“ sunkumą ir trukmę.

¹²⁷ Aiškindami tiesioginę nuorodą į įmonės apyvartą Bendrijos teismai nurodė, jog Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje numatyta 10 % riba siekiama, kad baudos nebūtų neproporcingos įmonės dydžiui, ir kadangi šiuo klausimu realiausią apytikrę informaciją gali suteikti tik bendra apyvarta, šią procentinę išraišką reikia suprasti kaip

susijusių su ja (minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 119 punktą). Vis dėlto toks 10 % ribos tikslo apibrėžimas yra neatsiejamas nuo Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies teksto ir apimties, nurodytų šio sprendimo 126 punkte, ir šis tikslas negali pagrįsti ieškovės pateikto minėto straipsnio išaiškinimo, neatitinkančio jo teksto.

128 Grįsdama savo kaltinimą ieškovė taip pat daro nuorodą į 2001 m. lapkričio 21 d. Komisijos sprendimą 2003/3EB, susijusį su (EB) 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra (Byla COMP/E-1/37.512 — Vitaminai) (OL L 6, 2003, p. 1), kuriame Komisija nusprendė, kad kiekviena iš dviejų įmonių padarė po aštuonis EB 81 straipsnio pažeidimus, todėl joms skyrė po aštuonias baudas. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad kiekviena toji bauda nebuvo didesnė nei 10 % riba ir kad ieškovės pastebėjimas, jog skirtų baudų suma buvo mažesnė nei 10 % bendros minėtos įmonės apyvartos, neįrodo, kad Komisija nagrinėjamu atveju pažeidė Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį.

129 Antra, ieškovė tvirtina, kad Komisija iš esmės piktnaudžiavo savo įgaliojimais. Komisija siekė išvengti 10 % ribos laikymosi, atskirai trijuose atskiruose sprendimuose sankcionuodama antikonkurencinį elgesį, apimančią tą patį laikotarpį.

130 Paklausta per posėdį dėl šio tvirtinimo apimties ieškovė nurodė, kad ji nesiekė įrodyti, jog karteliai grafitų elektrodų ir specialių grafitų bylose ir kartelis byloje, kurioje buvo priimtas sprendimas, iš tikrųjų yra vienas ir tas pats pažeidimas.

131 Čia svarbu pabrėžti, kad Komisija galėjo ieškovei skirti keturias atskiras baudas, kurių kiekviena neturėjo viršyti Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje nustatytų ribų, jei ieškovė būtų padariusi keturis atskirus EB 81 straipsnio 1 dalyje numatytus pažeidimus, nes specialių grafitų byloje Komisija pradėjo tik vieną procedūrą, kurioje priimtas vienas sprendimas, konstatuojantis du atskirus pažeidimus, susijusius su specialių izostatinių grafitų rinka ir specialių ekstruzinių grafitų rinka, bei skiriantis ieškovei dvi atskiras baudas.

132 Tokiomis aplinkybėmis ieškovės argumentai dėl tariamai „neteisėto (Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje numatytos ribos) nesilaikymo“ neturi jokios reikšmės. Iš tikrųjų, kaip teisingai nurodo Komisija, taikant minėtą ribą nėra svarbu, kad atskiri konkurencijos normų pažeidimai būtų sankcionuojami vienoje procedūroje ar atskirose procedūrose skirtingu metu, nes 10 % riba taikoma kiekvienam EB 81 straipsnio pažeidimui.

133 Bendri ieškovės pastebėjimai dėl to, kad Komisijos tikslas šioje byloje buvo demoralizuoti įmonę, kuri nebegalėjo kontroliuoti savo finansų ir kurią nuolat smarkė visuomenė, ir tai padarė papildomos žalos jos reputacijai, yra taip pat nereikšmingi siekiant įrodyti Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies pažeidimą ar tariamą Komisijos piktnaudžiavimą įgaliojimais.

134 Galiausiai reikia pažymėti, kad Komisija, atsižvelgdama į ieškovės didelius finansinius sunkumus ir į tai, kad ji neseniai grafito elektrodų ir specialių grafitų bylose buvo nubauta didelėmis bandomis už dalyvavimą slaptose tuo pačiu metu vykusiose veikose, sumažino šiai įmonei baudą 33 %.

Dėl tariamai diskriminuojančio 10 % ribos taikymo *Hoffmann* atžvilgiu

135 Reikia pažymėti, kad ieškovė netvirtina buvusi tokioje pačioje situacijoje kaip ir *Hoffmann*, tačiau Komisija esą netinkamai pritaikė 10 % ribą *Hoffmann*, atsižvelgdama į klaidingą bendrą šios įmonės apyvartą. Ji nurodo, kad *Schunk* įsigijo *Hoffmann* 1999 m. spalio 28 d. ir kad dviem įmonėms nustatytų pagrindinių baudų suma (53,1 mln. EUR) sudaro mažiau kaip 10 % jų bendros apyvartos 2002 m. (624,4 mln. EUR), o tai reiškia, kad tokioje situacijoje neleidžiamas joks baudos sumažinimas taikant 10 % ribą.

136 Dėl ieškovės nurodomo *Hoffmann* skirtos baudos sumažinimo neteisėtumo, net darant prielaidą, kad Komisija netinkamai sumažino šiai įmonei baudą, klaidingai pritaikiusi 10 % ribą, reikia priminti, kad ieškovės nurodyto vienodo požiūrio principo paisymas turi būti suderinamas su teisėtumo principu, pagal kurį niekas negali savo naudai remtis neteisėtumu, suteikusi naudą kitam asmeniui (minėto sprendimo *Williams prieš Audito rūmus* 14 punktas; 1998 m. gegužės 14 d. Sprendimo *SCA Holding prieš Komisiją* 160 punktas ir minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 367 punktas).

137 Taip pat reikia priminti, kad Komisija, taikydama 10 % ribą, turi atsižvelgti į atitinkamos įmonės, t. y. įmonės, kuriai priskirtas pažeidimas ir kuri dėl to pripažinta atsakinga bei kuriai buvo pranešta apie sprendimą skirti baudą, apyvartą (2006 m. liepos 4 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hoek Loos prieš Komisiją*, T-304/02, Rink. p. II-1887, 116 punktas).

138 Nagrinėjamoje byloje akivaizdu, kad Komisija *Hoffmann* pripažino pažeidusia EB 81 straipsnį, nes ši savarankiškai, savo atsakomybe dalyvavo kartelyje nuo 1994 m. rugsėjo iki 1999 m. spalio, t. y. prieš tai, kai ją įsigijo *Schunk*. Be to, po šio įgijimo *Hoffmann* išsaugojo teisinį subjektiškumą ir veiklą bei pakankamus aktyvus, nepaisant to, kad ji šiuo metu yra valdoma *Schunk* (sprendimo 256 konstatuojamoji dalis). Todėl Komisija teisingai nusprendė, kad *Hoffmann* turi asmeniškai atsakyti už pažeidimą, padarytą iki jos kontrolės perleidimo *Schunk*, ir taikydama 10 % ribą nuo apyvartos, nurodytą Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje, teisingai rėmėsi tik *Hoffmann* apyvarta.

139 Iš to matyti, kad kaltinimai, pagrįsti klaidingu ar diskriminuojančiu Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje nurodytos 10 % ribos nuo apyvartos taikymu ir „neteisėtu (šios ribos) apėjimu“, turi būti atmesti.

Dėl delspinigių

140 Ieškovė pabrėžia: kadangi po pranešimo apie sprendimą praėjus trims mėnesiams bauda nebuvo sumokėta, automatiškai yra skaičiuojami 5,5 % delspinigiai, t. y. Europos centrinio banko (ECB) refinansavimo palūkanų norma (2 % nagrinėjamu metu), padidinta 3,5 %, o 5,5 % palūkanų norma sumažinama iki 3,5 %, jei pareiškus ieškinį pateikiama banko garantija.

141 Ji tvirtina, kad Komisija sprendime visiškai nemotyavo šios labai didelės ir vienašališkai nustatytos palūkanų normos. Be to, tai yra labai aukšta palūkanų norma, neturinti teisinio pagrindo ir vertintina kaip papildoma bausmė, sankcionuojanti naudojimąsi

teisinės gynybos priemone, kuri pažeidžia „pagrindinius Bendrijos teisės principus, pagal kuriuos kiekvienas asmuo turį teisę veiksmingai pareikšti ieškinį, o pasinaudojimas teisine gynyba neturi sukelti žalos“.

- ¹⁴² Reikia pastebėti, kad SGL jau yra pareiškusi panašų kaltinimą byloje, kurioje priimti minėti sprendimai *Tokai I* ir *Tokai II*, kur Pirmosios instancijos teismas atmetė šį kaltinimą, ir tokių sprendimą patvirtino Teisingumo Teismas, išnagrinėjęs apeliacinius skundus bei priėmęs 2006 m. birželio 29 d. Sprendimą *SGL Carbon prieš Komisiją* (C-308/04 P, Rink. p. I-5977, 113–118 punktai) ir 2007 m. gegužės 10 d. Sprendimą *SGL Carbon prieš Komisiją* (C-328/05 P, Rink. p. I-3921, 109–115 punktai).

- ¹⁴³ Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką (1983 m. spalio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *AEG prieš Komisiją*, 107/82, Rink. p. 3151, 141–143 punktai; 1995 m. liepos 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *CB prieš Komisiją*, T-275/94, Rink. p. II-2169, 46–49 punktai ir minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 395 ir 396 punktai) Komisijai suteiktos teisės pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį apima galimybę nustatyti datą, iki kurios turi būti sumokėtos baudos, datą, nuo kurios pradedamos skaičiuoti palūkanos bei jų norma, ir savo sprendimo įgyvendinimo tvarką, o prireikus reikalauti banko garantijos, padengiančios ginčijamą sumą ir palūkanas už nustatytas baudas. Jei Komisija neturėtų tokių teisių, įmonės galėtų pasinaudoti pavėluotu mokėjimu ir taip susilpninti įgyvendinant Komisijos pareigą prižiūrėti konkurencijos normų taikymą jos nustatytos sankcijos poveikį. Todėl delspinigiai dėl nesumokėtų baudų yra pateisinami, siekiant išvengti, kad Sutarties veiksmingas poveikis nebūtų sužlugdytas vienašalių įmonių veiksmų vėluojant sumokėti joms skirtas baudas ir neleidžiant šioms įmonėms įgyti pranašumo prieš tas, kurios sumoka baudas iki joms nustatyto termino pabaigos (minėto sprendimo *Tokai I* 475 punktas).

¹⁴⁴ Tokiomis aplinkybėmis teismų praktika pripažino Komisijai teisę nustatyti delspinigių, lygius rinkos palūkanų normai, padidintai 3,5 procentinio punkto (minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *CB prieš Komisiją* 54 punktas; 1996 m. spalio 8 d. Sprendimo *Compagnie maritime belge transports ir kt. prieš Komisiją*, T-24/93–T-26/93 ir T-28/93, Rink. p. II-1201, 250 punktas ir minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 397 punktas), o prireikus ir banko garantiją, kurią sudarytų rinkos palūkanų norma, padidinta 1,5 procentiniu punktu (minėto sprendimo *CB prieš Komisiją* 54 punktas).

¹⁴⁵ Nuo šiol šie sprendimai turi teisinį pagrindą, nes jie buvo įtraukti į 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatantį išsamias Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento įgyvendinimo taisyklės (OL L 357, p. 1), būtent šio reglamento 86 straipsnį, kurio teisėtumo ieškovė neginčija. Šis reglamentas pagal jo 273 straipsnį įsigaliojo 2003 m. sausio 1 dieną.

¹⁴⁶ Reikia pažymėti, kad savo praktikoje Pirmosios instancijos teismas neprieštaravo 7,5 %, 13,25 % ir 13,75 % delspinigiams, nurodydamas, kad Komisija gali nustatyti didesnę nei vidutiniam skolininkui rinkoje taikoma palūkanų norma, jei tai būtina atgrasinti nuo vengimo mokėti baudą (žr. minėto sprendimo *Tokai I* 476 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Tokiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į minėtą tikslą, šioje byloje nustatytos 5,5 % ir 3,5 % palūkanų normos negali būti laikomos neproporcingomis.

¹⁴⁷ Ieškovės argumentai dėl tariamo vieno iš pagrindinių Bendrijos teisės principų, pagal kurį „kiekvienas asmuo turi teisę veiksmingai pareikšti ieškinį, o pasinaudojimas teisine gynyba neturi sukelti žalos“, pažeidimo iš esmės yra baudą gavusios įmonės reikalavimas leisti jai pareikšti ieškinį nepatiriant jokios rizikos, susijusios su šio

ieškinio atmetimu; galiausiai šiais argumentais siekiama paneigti delspinigių nustatymo *ratio legis*, t. y. nepagrįstų ieškinių prevenciją.

148 Bet kuriuo atveju ieškovė neįrodo, kad Komisija, nustačiusi 5,5 % ir 3,5 % palūkanų normas, pažeidė teisę į veiksmingą teisminę gynybą, kuri yra vienas iš pagrindinių Bendrijos teisės principų. Be to, reikia konstatuoti, kad sprendimuose grafito elektrodų ir specialių grafitų bylose ir nagrinėjamoje byloje Komisijos nustatytos palūkanų normos neatgrasė ieškovės pateikti ieškinį Bendrijos teisme.

149 Be to, ieškovės argumentai apie teismo proceso trukmės, kuri yra neprognozuojama tokio tipo procese, poveikį negali paneigti minėtos išvados. Taip pat reikia pažymėti, kad norėdama išvengti teismo proceso trukmės neprognozuojamo poveikio palūkanų dydžiui įmonė gali prašyti sustabdyti Komisijos sprendimo skirti baudą vykdymą arba pateikti banko garantiją, leidžiančią sumažinti palūkanų normą nuo 5,5 % iki 3,5 %.

150 Be to, ieškovė daro nuorodą į Komisijos praktiką, pagal kurią palūkanų, kurių norma yra 0,1 % didesnė nei minimali palūkanų norma, taikomą ECB refinansavimo operacijoms, pakanka atlyginti įmonių atliktus pervedimus, skirtus padengti baudas, o tai leidžia neutralizuoti šio sprendimo 149 punkte nurodytą riziką.

- 151 Taigi, ieškovės nuomone, ši praktika įrodo, kad, pačios Komisijos nuomone, nedaug didesnių palūkanų pakaktų išvengti nepagrįstų ieškinių, o priešingu atveju jokios palūkanos nėra mokamos, ir kad todėl nagrinėjamoje byloje reikalaujama palūkanų suma yra bet kuriuo atveju nepagrįsta arba nepagrįsta tiek, kiek viršija jau pervestą sumą.
- 152 0,1 % didesne palūkanų norma nei minimali ECB refinansavimo operacijoms taikoma palūkanų norma atlygindama laikinai įmonių atliktus pervedimus, skirtus padengti joms skirtas baudas, Komisija atitinkamoms įmonėms suteikia privilegiją, kuri nėra numatyta nei Sutartyje, nei Reglamente Nr. 17, nei Reglamente Nr. 2342/2002 (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *CB prieš Komisiją* 82 punktą) ir negali tinkamai pagrįsti ieškovės kaltinimo. Iš tikrųjų Komisijos mokamos palūkanos už sumokėtas baudas, kai vėliau paaiškėja, kad jos buvo sumokėtos be reikalo, turi visai kitą tikslą nei delspinigiai: pirmomis palūkanomis siekiama užkirsti kelią Bendrijų praturtėjimui be pagrindo įmonės, laimėjusios bylą dėl baudos panaikinimo, sąskaita, o antromis palūkanomis siekiama užkirsti kelią piktybiniam delsimui sumokėti baudą (minėto sprendimo *Tokai II* 414 punktas).
- 153 Galiausiai reikia pažymėti, kad kartu skaitant sprendimo 2 straipsnį ir 2003 m. gruodžio 11 d. laišką, kuriuo Komisija pranešė ieškovei apie sprendimą, matyti, jog delspinigių nustatymo būdas juose aiškiai buvo nurodytas, ir todėl Komisija laikėsi EB 253 straipsnyje numatytos pareigos motyvuoti.
- 154 Iš to išplaukia, kad kaltinimas dėl sprendime numatytos delspinigių palūkanų normos, pakartotas šio sprendimo 141 punkte, turi būti atmestas.

155 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad visas ieškinys turi būti atmestas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

156 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti bylinėjimosi išlaidas pagal Komisijos pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (penktoji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

II - 2564

2. *SGL Carbon AG* padengia bylinėjimosi išlaidas.

Vilaras

Prek

Ciucă

Paskelbta 2008 m. spalio 8 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris

Pirmininkas

E. Coulon

M. Vilaras

Turinys

Faktinės ginčo aplinkybės	II - 2520
Procesas ir šalių reikalavimai	II - 2526
Dėl teisės	II - 2528
Dėl pagrindinės baudos dydžio nustatymo	II - 2528
Dėl pažeidimo sunkumo	II - 2528
— Dėl pareigos motyvuoti nesilaikymo	II - 2528
— Dėl Komisijos sprendimų praktikos	II - 2532
— Dėl kartelio narių suskirstymo į kategorijas	II - 2537
Dėl pažeidimo trukmės	II - 2549
Dėl Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje numatytos maksimalios baudos	II - 2554
Dėl 10 % pasaulinės apyvartos ribos netaikymo ieškovei	II - 2554
Dėl tariamai diskriminuojančio 10 % ribos taikymo <i>Hoffmann</i> atžvilgiu	II - 2558
Dėl delspinigių	II - 2559
Dėl bylinėjimosi išlaidų	II - 2564